

De oncilla

De oncilla is **1 van de kleinste kattensoorten** van zuidelijk Amerika. Hij komt met name voor in de regenwouden. Het is belangrijk dat er veel beschutting is voor de oncilla.

Dit dier is een goede klimmer, maar ook een goede **zwemmer**! Hij houdt dus, in tegenstelling tot veel andere katten, van water.

De oncilla is ook wel bekend onder de naam "**tijgerkat**", wat is afgeleid van "El tigre", dat in het Spaans verwijst naar de jaguar. Dat komt omdat het vlekkenpatroon (rozetten) van sommige oncilla's in de verte wel iets lijkt op dat van de (veel grotere) jaguar.

De oncilla is een beetje een '**lastig**' **diertje**. Tot 2017 werden er twee soorten oncilla's erkend door de wetenschappers. Maar dat werd in 2024 bijgesteld naar drie soorten. En daar blijft het waarschijnlijk niet bij.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de oncilla te houden?	3
Wat voor soort dier is de oncilla?	3
Verschillende soorten?	4
Basisinformatie over de oncilla	6
Hoe ziet de oncilla eruit?	7
Waar leeft de oncilla?	9
Hoe leeft de oncilla?	10
Waarom gaat het steeds minder goed met de oncilla?	12
Waarom zou het erg zijn als de oncilla uitsterft?	13
Wat kun jij doen om de oncilla te helpen?	14
Wat doet Stichting SPOTS?	15
Hoe werkt Stichting SPOTS?	16
Leuke weetjes	17
Links	18

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de oncilla te houden?

Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de oncilla en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de oncilla een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de oncilla te helpen.

Wat voor soort dier is de oncilla?

De oncilla behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en ook de oncilla. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

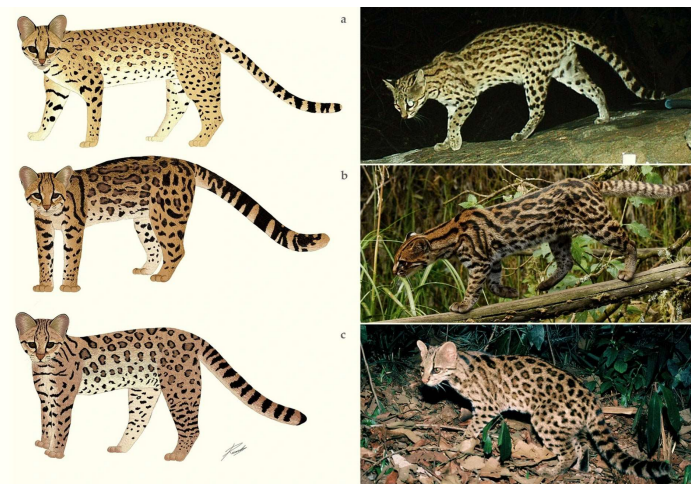
Verschillende soorten?

De oncilla heeft ook een officiële naam. Deze officiële naam is in het **Latijn**. De Latijnse naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. Zoals gezegd worden er nu **drie verschillende oncilla's** erkend door de wetenschappers. Hun Latijnse namen zijn;

Leopardus pardinoides (neveloncilla);

Leopardus guttulus (Atlantische bosoncilla);

Leopardus tigrinus (savanneoncilla).

Bij de verschillende soorten oncilla's, zijn er lichamelijke verschillen.

In de afbeelding hiernaast zie je van boven naar beneden de Savanneoncilla (a), de Neveloncilla (b) en de Atlantische bosoncilla (c).

Je kon al lezen dat alle dieren een Latijnse naam hebben en dat er drie verschillende soorten oncilla's zijn. Soms zie je achter de officiële Latijnse naam, nog een derde naam, bijvoorbeeld *Leopardus tigrinus tigrinus*. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan.

Er zijn kattensoorten die in verschillende gebieden voorkomen, en die gebieden verschillen vaak heel veel van elkaar in landschap of temperatuur. Ze leven dus in andere omstandigheden. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden **iets anders uit**. Het zijn dan verschillende ondersoorten omdat ze zich hebben moeten aanpassen aan hun leefgebied.

Er zijn dus ook nog diverse ondersoorten oncilla's. Omdat daarover nog heel veel gepraat wordt en uitgezocht moet worden, laten wij de ondersoorten hier even achterwege. De oncilla is al moeilijk genoeg 😊

De oncilla wordt ook nog eens vaak **verward** met andere katachtigen, zoals de ocelot en de margay. Deze soorten leven ook in Zuid-Amerika. Hier zie je de verschillen:

Ocelot

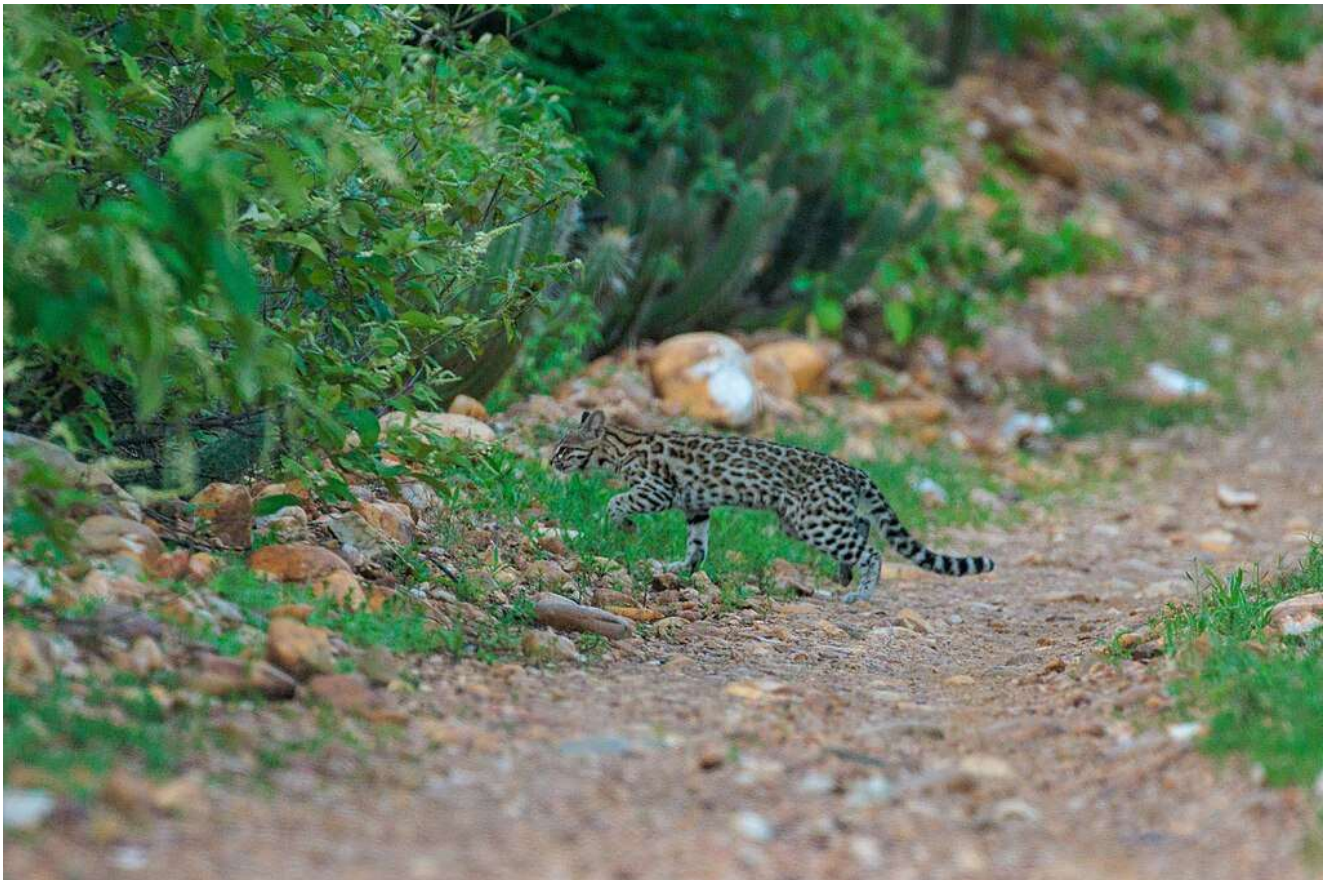

Margay

Oncilla

Je ziet dat het best lastig is om deze katten uit elkaar te houden. Maar als je goed kijkt, zie je toch wat verschillen. Kijk maar eens naar het stippenpatroon. Ook de grootte verschilt. De ocelot is het grootst, dan de margay, dan de oncilla.

Basisinformatie over de oncilla

Stam:	Chordata (gewervelden)
Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters)
Familie:	Felidae (katachtigen)
Geslacht:	Leopardus
Lichaamslengte:	Ongeveer 48,2 centimeter
Staartlengte:	Ongeveer 27,9 centimeter
Gewicht:	Ongeveer 2,3 kg en maximaal 3,5 kilo

Mannetjes zijn over het algemeen groter en zwaarder dan de vrouwtjes.

Levensverwachting: In het wild ongeveer 10-14 jaar, in gevangenschap ongeveer 16-20 jaar

Zoals gezegd zijn er drie verschillende soorten oncilla's. En die zijn allemaal ietwat verschillend. Op onze website hebben we daarom over alle drie deze dieren een aparte pagina gemaakt. Mocht je dus meer willen weten over de verschillen in deze drie dieren, kun je altijd op onze website kijken. De links vind je onderaan deze spreekbeurt.

© Klaus Rudloff, Berlin

Hoe ziet de oncilla eruit?

De oncilla is een 'lastig' katje 😊 Zo blijkt het heel moeilijk om het diertje in een categorie onder te brengen. Zoals we boven al aangaven, werden er tot 2017 twee soorten oncilla's erkend. Maar sinds die tijd zeggen wetenschappers dat er maar liefst drie soorten oncilla's zijn. Daarom hebben we hieronder eigenschappen benoemd die alle drie de oncilla's hebben. Maar, er zijn onderling wel verschillen en daar komen we verderop kort op terug. Op onze website kun je ook meer lezen; die links vind je onderaan deze spreekbeurt.

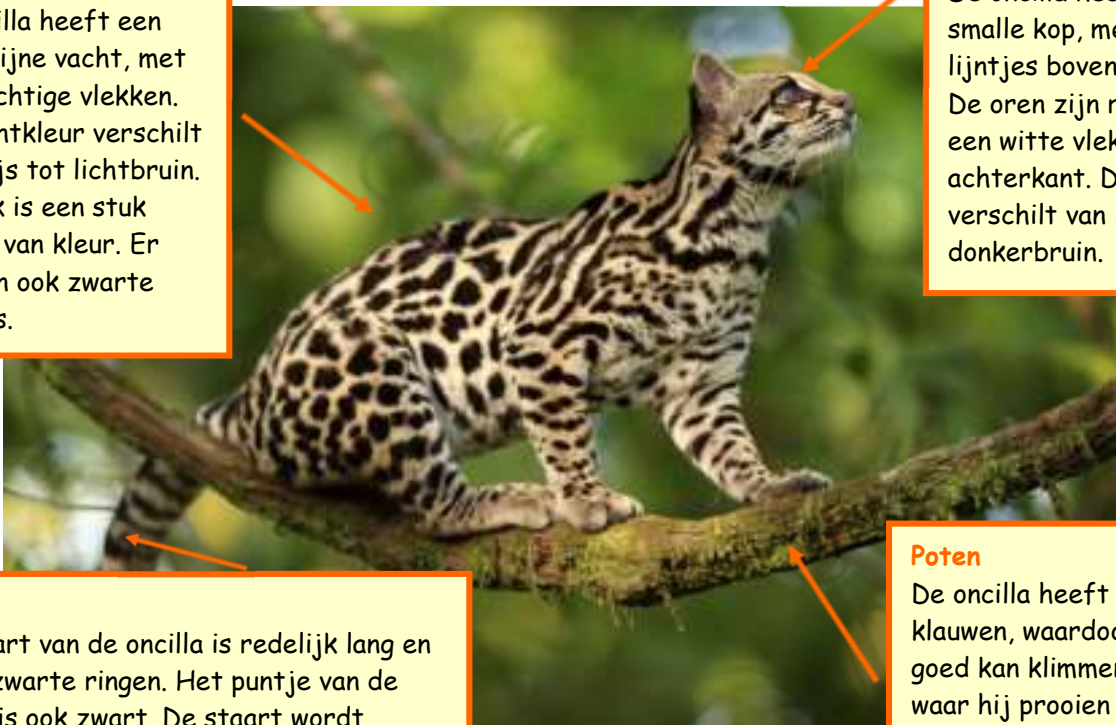
De oncilla is een kleine katachtige. Hij is wat langer dan onze huiskat, maar is lichter gebouwd. Hij weegt veelal niet meer dan 3 $\frac{1}{2}$ kilo.

Vacht

De oncilla heeft een dikke fijne vacht, met rozetachtige vlekken. De vachtkleur verschilt van grijs tot lichtbruin. De buik is een stuk lichter van kleur. Er bestaan ook zwarte oncilla's.

Kop

De oncilla heeft een smalle kop, met witte lijntjes boven de ogen. De oren zijn rond, met een witte vlek aan de achterkant. De oogkleur verschilt van licht tot donkerbruin.

Staat

De staart van de oncilla is redelijk lang en heeft zwarte ringen. Het puntje van de staart is ook zwart. De staart wordt gebruikt voor het evenwicht in de bomen.

Poten

De oncilla heeft scherpe klauwen, waardoor hij goed kan klimmen, en waar hij prooi mee kan vangen.

Met zijn **snorharen** kan de oncilla ook in het donker de weg vinden. Zijn snorharen zitten aan de neus en kun je vergelijken met voelsprietten.

De oncilla heeft **scherpe hoektanden**, waarmee hij zijn prooi kan vangen en vasthouden.

De meeste kleine katachtigen hebben spleetjes als **pupillen**. Vooral als het heel licht is, kun je dit goed zien. Net als een cheeta heeft de oncilla **traanstrepen**. Dit zijn zwarte strepen die van de ooghoek naar de mondhoek gaan.

Neveloncilla;

Het vachtpatroon van de Neveloncilla varieert van langgerekte wolken met dikke zwarte randen tot grote rozetten met donkere randen, beide soms in combinatie met dichte zwarte strepen.

Atlantische bosoncilla

Heeft een stevige bouw met, in verhouding tot het lichaam, een vrij korte staart. De oren zijn in verhouding kleiner en ronder dan bij de andere oncillasoorten. Het vachtpatroon is meer dat van losse grote rozetten met lichte tot donkere randen.

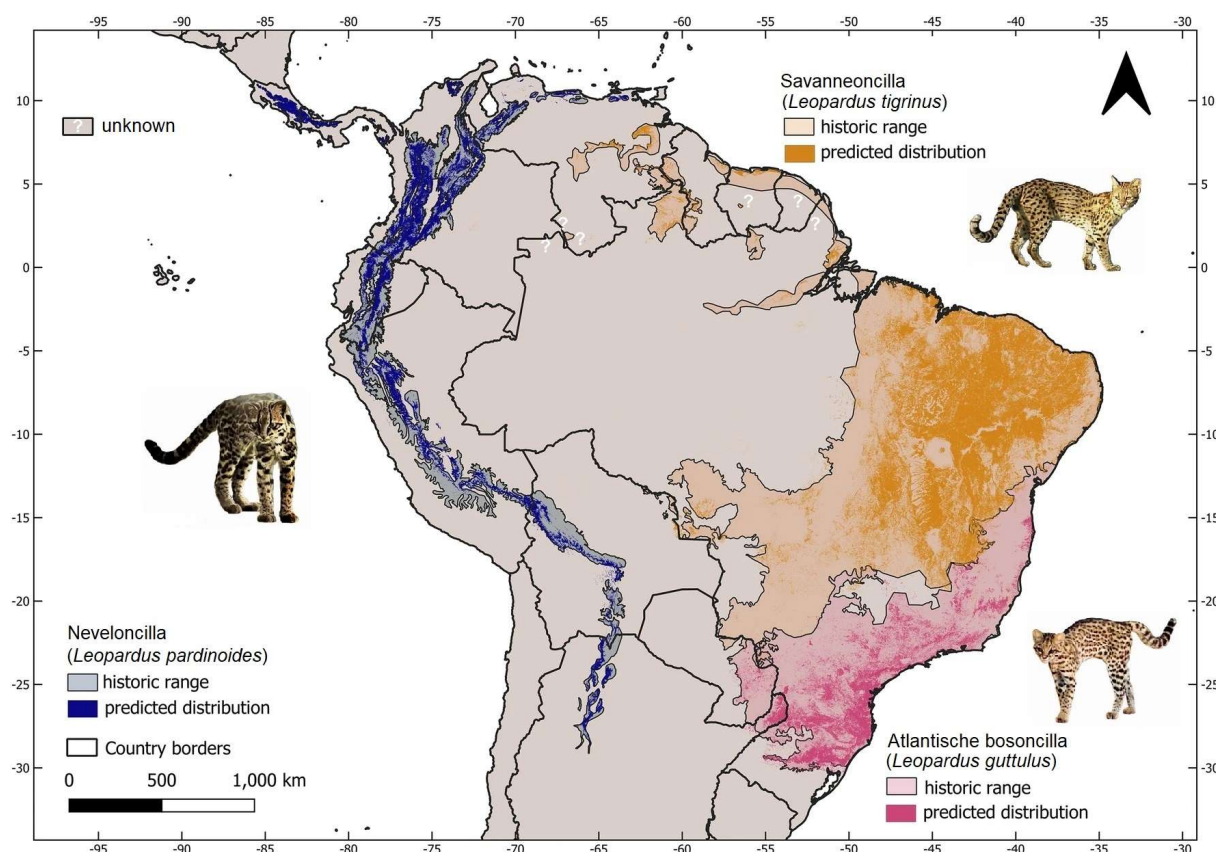
Savanne oncilla

heeft zeker in de hetere streken vaak een dun en slank lichaam met dunne staart. Staat wat hoog op de poten wat soms de indruk geeft dat deze oncilla groter is dan in werkelijkheid. Het vachtpatroon heeft rozetten en stippen die in grootte variëren en soms banden voren zonder echt met elkaar verbonden te zijn.

Waar leeft de oncilla?

De oncilla komt voor op het continent **Amerika**, en dan met name in het noordoostelijk deel van Zuid-Amerika, en in een klein stukje van Midden-Amerika. Enkele landen waar de oncilla voorkomt zijn Argentinië, Costa Rica, Suriname, Venezuela en Ecuador. Op het plaatje hieronder zie je waar de drie verschillende soorten oncilla's leven. Je ziet ook waar ze van oudsher leefden (historic range) en waar ze nu leven (predicted distribution). Dat maakt duidelijk dat hun leefgebied **steeds kleiner wordt**.

De oncilla komt in verschillende gebieden voor, maar het liefst leeft hij in **beboste gebieden**. De leefgebieden verschillen van dichte tropische regenwouden, tot vochtige lage bergbossen en beboste berghellingen. Ze komen ook voor in gebieden die door mensen zijn veranderd, zoals plantages.

Het is belangrijk voor de oncilla dat er genoeg **beschutting** is, dus veel bomen en struiken.

Hoe leeft de oncilla?

Een oncilla leeft, voor zover bekend, meestal alleen. Dit wordt ook wel **solitair** genoemd. De meeste kattensoorten, en ook de oncilla, hebben een eigen **territorium**, zo wordt het gebied waarin ze leven genoemd. Om aan te geven waar de kat zijn of haar territorium heeft, sroeit hij met **urine** en laat **ontlasting** achter. Zo kan elke soortgenoot zien en ruiken dat hier al iemand woont.

Het verschilt per gebied wanneer de oncilla actief is. Sommige oncilla's zijn vooral actief in de nacht, andere in de schemering, en weer andere juist overdag. Er is verder nog maar **weinig bekend** over het gedrag van de oncilla.

Voortplanting

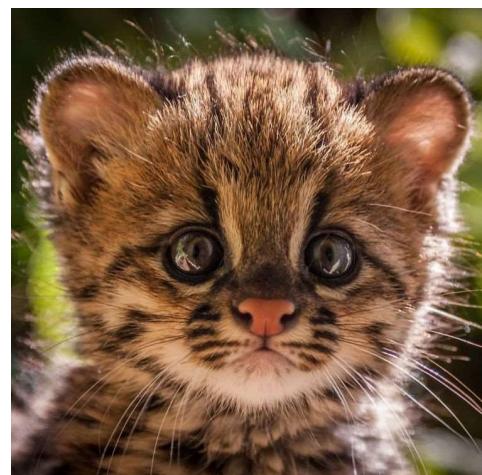
Er is nog niet zoveel bekend over de voortplanting van de oncilla. De periode dat mannetjes en vrouwtjes oncilla's bij elkaar komen noemen we de **paartijd**. Na ongeveer 75 dagen wordt er meestal **1 jong** geboren. Heel soms worden er twee of drie geboren.

De jongen van kleine kattensoorten, en dus ook van de oncilla, worden ook wel **kittens** genoemd. Bij grote kattensoorten, zoals de leeuw, worden de jongen welpen genoemd.

Kittens zijn bij de geboorte nog helemaal **blind**, de ogen gaan na een paar dagen open (8-17 dagen). Na zo'n 2-3 maanden begint de kitten met het eten van vast voedsel. Na zo'n 11 maanden is het jong volwassen. Toch duurt het dan nog wel even voor het dier zelf ook kittens krijgt. Pas na zo'n twee jaar, bereikt de oncilla seksuele volwassenheid.

Wist je dat...

Mannetjes oncilla's eerder volwassen zijn?
Zij zijn na ongeveer 1,5 jaar volwassen, vrouwtjes na 2 jaar.

De jacht en de prooien van de oncilla

De oncilla is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij vlees eet. De dieren waarop de oncilla jaagt, worden **prooien** genoemd.

Een oncilla jaagt vooral op **kleine zoogdieren en vogels** die meestal een gewicht hebben van minder dan 100 gram. Dat komt omdat de oncilla zelf klein is dus ook niet in staat is echt grote prooien te vangen. Verder eet hij knaagdieren, eieren en hagedissen.

Als de oncilla een prooi ziet, sluipt hij er zachtjes op af. Dan **bespringt** hij zijn prooi! Zijn tanden zijn zo scherp en sterk, dat ze de achterkant van een schedel kunnen doorboren. Dit klinkt misschien zielig, maar zo is de prooi in één keer dood, en lijdt het weinig pijn.

Op deze foto, genomen met een cameraval, zie je een oncilla met zijn gevangen prooi

Een oncilla kan heel goed klimmen, en jaagt soms ook vanuit bomen.

Waarom gaat het steeds minder goed met de oncilla?

Voor de meeste kattensoorten geldt dat er vroeger meer katten waren dan nu. Dit geldt ook voor de oncilla. De oncilla is in de meeste landen gelukkig beschermd. Maar er zijn toch een paar redenen waarom het niet zo goed gaat met de oncilla:

🐾 **Verlies van leefgebied** - Doordat er steeds meer mensen komen, worden de steden groter, komen er meer wegen, meer plantages en boerderijen, en zo blijft er steeds **minder ruimte** voor de natuur. Zo blijft er dus ook minder leefruimte over voor de oncilla. De gebieden waarin de oncilla leeft, raken ook steeds meer **versnipperd**. Wat eerst een groot aaneengesloten gebied was, zijn nu allemaal kleine losse stukjes. Dit betekent dat de oncilla moeilijker naar andere gebieden kan trekken, en moeilijker soortgenoten kan vinden.

🐾 **Illegale jacht** - Veel mensen vinden de **vacht** van de oncilla erg mooi. Vooral vroeger werden heel veel oncilla's **gedood** voor de handel in hun vacht. Er werden bijvoorbeeld jassen van de vacht gemaakt. Hierdoor zijn er in korte tijd veel oncilla's verdwenen. Tussen 1976 en 1985 zijn er tenminste 352,508 vachten van de oncilla verhandeld! Doordat de oncilla niet veel en snel jongen krijgt, duurt het een tijd voordat er weer veel oncilla's zijn.

De oncilla wordt nu beter beschermd en de handel in zijn vacht is nu officieel verboden. Dat betekent niet dat dit in de praktijk dan niet meer gebeurt.

Op dit plaatje zie je de vacht van een oncilla. Een levende is toch veel mooier?

Daarnaast gebeurt het soms dat wilde oncilla's gevangen worden, en verkocht worden als **huisdier**. Maar zo'n wilde kat is natuurlijk helemaal geen geschikt huisdier!

Er zijn helaas mensen die een oncilla als huisdier willen hebben. Ze zien er natuurlijk super lief uit maar oncilla's zijn wilde dieren. Dus niet geschikt om als huisdier te houden

🐾 **De mens** - Oncilla's leven in gebieden waar ook mensen leven. Dit leidt soms tot problemen. Meestal zoekt de oncilla wilde prooien, zoals kleine zoogdieren of knaagdieren uit. Maar soms eet hij ook een kip. Daar zijn de mensen niet zo blij mee, en schieten de oncilla dan dood, als **wraak**. Ook honden zijn een gevaar voor de oncilla en veel dieren worden door honden gedood. Ook kunnen ziektes worden overgedragen door honden.

- 🐾 **Vermenging met andere wilde katten** - Oncilla's kruizen vaak met andere wilde katten zoals de Pampakat. Het resultaat hiervan is dat er veel 'kruisingen' voorkomen en er steeds minder 'zuivere' oncilla's zijn.

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

Alle drie soorten oncilla's staan ook op deze lijst, en hebben de status '**vulnerable**' (kwetsbaar). Veel wetenschappers zeggen dat de aantallen enorm zijn afgelopen en dat de oncilla daarom een hogere status zou moeten krijgen 'endangered' (bedreigd).

Naar schatting zijn er nog zo'n 8.900-10.200 oncilla's.

Waarom zou het erg zijn als de oncilla uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar 1 onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed. En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Wat kun jij doen om de oncilla te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de oncilla te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de oncilla geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de oncilla.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **oncilla-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van oncilla's zien.
- Laat **filmpjes** van oncilla's zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de oncilla** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de oncilla** steunen. Het geld kun je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de oncilla. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de oncilla te helpen.

Op deze site vind je ook meer informatie:

www

<https://stichtingspots.nl/kids-corner/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het eigenlijk heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder. En dat is verdrietig voor beide.

Stichting SPOTS probeert daarom ook voorlichting te geven over dit onderwerp. **Knuffelfarms** noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals leeuwen en tijgers, helemaal niet goed is. In de flyer die je ontvangen hebt in de email, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp.

WWW

Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen: <https://knuffelfarms.nl/>

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- 🐾 SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- 🐾 Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreekbeurt willen geven over katachtigen**. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- 🐾 Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

Op deze site vind je meer informatie:

www

<http://www.stichtingspots.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- 🐾 Sommige oncilla's helemaal zwart zijn? Kijk maar naar het plaatje hiernaast, waar je een gewone en een zwarte oncilla ziet.
- 🐾 De oncilla goed kan klimmen, maar ook goed kan zwemmen?
- 🐾 Vogels eerst worden geplukt voor de oncilla hem eet?
- 🐾 Oncilla's kruizen vaak met andere wilde katten zoals de Pampakat. Het resultaat hiervan is dat er veel 'kruisingen' voorkomen en er steeds minder 'zuivere' oncilla's zijn.

Op dit plaatje zie je een oncilla. De foto is genomen met een **cameraval** in Bolivia. Op het kleine plaatje hieronder, zie je zo'n cameraval aan een paal. Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt. Als een dier dan langs de camera loopt wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, waar ze vooral voorkomen enz.

Links

www

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- 🐾 <https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/savannaoncilla/>
- 🐾 <https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/atlantische-bosoncilla/>
- 🐾 <https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/neveloncilla/>

Op YouTube zijn veel filmpjes te vinden van de oncilla, zoals deze:

- 🐾 https://www.youtube.com/watch?v=i4xuThGSI_4
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=py2is2vw164&t=67s>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=PvueMmokeIc>

© Klaus Rudloff, Berlin

Stichting SPOTS

LP van Mallandstraat 46

4754 AP Stampersgat

E: info@stichtingspots.nl

Tel: 06-4094 7232

<https://stichtingspots.nl/>

<https://knuffelfarms.nl/>

Rekeningnummer:

IBAN: NL90INGB0004611235

BIC: INGBNL2A

